

**ACORD 37/2019, de 10 d'abril, del Ple del
Consell de l'Audiovisual de Catalunya**

Informe sobre la viabilitat de la creació d'un canal de televisió digital terrestre, una ràdio pública i un portal d'informació gestionats per persones amb discapacitat derivada de malaltia mental

El propassat 6 de març va tenir entrada al Consell de l'Audiovisual de Catalunya (registre d'entrada núm. 98/2019) un escrit del president de la Comissió de Peticions del Parlament de Catalunya mitjançant el qual sol·licita que aquesta institució emeti un informe sobre la viabilitat de la creació d'un canal de televisió digital terrestre, una ràdio pública i un portal d'informació per a ésser gestionats per persones amb discapacitat derivada de malaltia mental.

Aquest informe s'emet a l'empara del que estableix l'apartat 2 de l'article 118 de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya, d'acord amb el qual "El Parlament pot demanar al Consell l'elaboració d'informes, estudis i propostes sobre l'àmbit de la comunicació audiovisual i informació relacionada amb l'exercici de les seves competències".

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya adopta, per unanimitat dels presents, el següent

ACORD

1. Aprovar l'Informe sobre la viabilitat de la creació d'un canal de televisió digital terrestre, una ràdio pública i un portal d'informació gestionats per persones amb discapacitat derivada de malaltia mental, que s'incorpora com a annex i part integrant d'aquest acord.
2. Notificar aquest acord a la Comissió de Peticions del Parlament de Catalunya.

Barcelona, 10 d'abril de 2019

Roger Loppacher i Crehuet
President

Daniel Sirera Bellés
Conseller secretari

INFORME

Assumpte: Sobre la viabilitat de la creació d'un canal de televisió digital terrestre, una ràdio pública i un portal d'informació gestionats per persones amb discapacitat derivada de malaltia mental

Aquest informe s'elabora de conformitat amb l'acord adoptat per la Mesa Ampliada de la Comissió de Peticions del Parlament de Catalunya de sol·licitud d'informe al Consell de l'Audiovisual de Catalunya, en virtut del que estableix l'article 118 de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya, d'acord amb el qual el Parlament pot demanar al CAC l'elaboració d'informes, estudis i propostes sobre l'àmbit de la comunicació audiovisual, i informació relacionada amb l'exercici de les seves competències.

Antecedents

El propassat 6 de març es va registrar l'entrada amb número 98/2019, un escrit del president de la Comissió de Peticions del Parlament de Catalunya mitjançant el qual sol·licita que el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (en endavant, CAC), emeti un informe en relació amb la viabilitat d'una proposta sobre la possibilitat de disposar d'un canal de televisió digital terrestre, una ràdio pública i un portal d'informació gestionats per persones amb discapacitat derivada de malaltia mental (s'adjunta a la sol·licitud, còpia de l'escrit tramès a la Comissió de Peticions).

El president informa que la Mesa Ampliada de la Comissió de Peticions, en la sessió tinguda el 5 de març de 2019, va acordar "sol·licitar un informe al Departament de la Presidència i al Consell de l'Audiovisual de Catalunya sobre la viabilitat de la proposta del peticionari amb relació al marc normatiu vigent, especialment la Llei 22/2005, i sobre les mesures que té previst adoptar o que ja ha adoptat amb relació a la dita qüestió".

D'acord amb aquesta petició, el Ple del CAC, com a autoritat reguladora independent en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública i privada, i en virtut de les competències que li atribueix la Llei 2/2000, de 4 de maig, del Consell de l'Audiovisual

de Catalunya, i la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya, emet aquest informe d'acord amb les consideracions següents.

L'informe concreta en allò que interessa, el marc normatiu dels serveis de comunicació audiovisual, i analitza els supòsits de prestació d'aquests serveis per part dels subjectes privats en les seves dues modalitats de llicència i de comunicació prèvia, com a forma d'accés a la prestació dels serveis que requereixen la utilització d'espectre radioelèctric. Així mateix, posa en valor el règim de la comunicació prèvia com una opció que pot resultar viable per possibilitar l'exercici de l'activitat de comunicació audiovisual per a persones integrants d'aquest col·lectiu (el règim de comunicació prèvia seria l'equivalent, en l'àmbit dels serveis de comunicació audiovisual, al que el peticionari identifica com a "portal d'informació"). I, en darrer terme, fa referència a la prestació de serveis de comunicació audiovisual sense ànim de lucre, com el marc de prestació més adequat i òptim, en el qual caldria situar, en el seu conjunt, la proposta del peticionari.

Primera. Marc normatiu general dels serveis de comunicació audiovisual

La prestació de serveis de comunicació audiovisual la regula, amb caràcter bàsic, la Llei de l'Estat 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual (en endavant, LGCA), i la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (en endavant, LCA). És important destacar que la competència que la Constitució espanyola reserva a l'Estat en matèria de comunicació audiovisual se circumscriu a l'establiment de les normes bàsiques, raó per la qual la LCA compleix una funció de marc general que regula de manera sistemàtica tots els sectors que formen part de la matèria audiovisual a Catalunya.

En aquest context, el títol III de la LCA regula el servei públic audiovisual de Catalunya: d'una banda, el servei públic audiovisual que és competència de la Generalitat i en què la responsabilitat de la gestió directa s'atribueix a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, i de l'altra, el servei públic audiovisual d'àmbit local, respecte del qual la llei adopta una fórmula àmplia pel que fa als tipus d'ens públics que poden assumir la competència de la prestació del servei.

En aquest sentit, i sens perjudici que la prestació del servei públic de comunicació audiovisual pugui comptar, en els termes i les condicions que estableix la llei, amb el suport i la col·laboració d'entitats i subjectes privats, la gestió del servei públic audiovisual resta reservada, en els àmbits respectius, al prestador o prestadors públics. Aquesta consideració és rellevant, atès que fa inviable una de les sol·licituds de la petició que ens ha estat traslladada, en concret, la que es refereix a la "[...] creació d'una ràdio pública [...]", per la qual cosa, és necessari centrar aquest informe en l'anàlisi de l'activitat privada de la comunicació audiovisual, amb especial referència a la prestació de serveis de comunicació sense ànim de lucre que utilitzen l'espai radioelèctric.

Segona. La prestació de serveis de comunicació audiovisual per part de subjectes privats

Les dues normes audiovisuals de referència, de manera molt similar, subjecten l'accés als serveis de comunicació audiovisual per part dels subjectes privats, a un doble règim d'intervenció administrativa. Diu l'apartat 2 de l'article 37 LCA que la prestació privada de serveis de comunicació audiovisual resta sotmesa a: a) un règim de llicència en el cas de serveis de comunicació audiovisual que es presten mitjançant l'ús de l'espectre radioelèctric; i b) un règim de comunicació prèvia en el cas de serveis de comunicació audiovisual que es presten mitjançant tecnologies diferents de l'ús de l'espectre radioelèctric. Els analitzem, breument.

a) Règim de llicència

Els serveis de comunicació audiovisual que utilitzen l'espai radioelèctric públic mitjançant ones hertzianes tenen capacitat limitada i requereixen una llicència prèvia atorgada en el marc del concurs públic corresponent, en els termes que estableix la llei i el procediment d'atorgament. La llicència per prestar serveis de comunicació audiovisual té la condició d'autorització operativa, ja que estableix les obligacions dels prestadors i determina, alhora, el marc de relació amb el Consell de l'Audiovisual de Catalunya durant tot el seu període de vigència.

En aquest règim s'hi podrien situar dues de les sol·licituds que integren la petició, és a dir, l'obtenció d'una freqüència de ràdio en freqüència modulada (FM) i la d'un canal de televisió digital terrestre d'àmbit local¹, amb el benentès, però, que en tots dos escenaris les cobertures d'aquests serveis de ràdio i de televisió són d'àmbit local i supralocal, respectivament, i la seva explotació és de caràcter comercial.

En qualsevol cas, a tall de síntesis, si és voluntat del peticionari accedir a una llicència de ràdio d'FM i/o d'un canal de televisió digital terrestre d'àmbit local (TDT-L), el procediment per obtenir-la seria el següent: el CAC convoca, quan correspongui, el concurs públic per a l'adjudicació de llicències en les freqüències i/o canals disponibles o vacants actualment ² (articles 27 de la LGCA i 49 i següents de la LCA). Un cop publicat l'anunci de licitació del concurs públic al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (DOGC), amb el detall de les freqüències i/o els canals que són objecte de la licitació, s'atorga a les persones licitadores un termini de presentació de proposicions, transcorregut el qual i amb la valoració prèvia de les presentades, s'efectuarà l'adjudicació a les persones licitadores les ofertes de les quals hagin assolit més puntuació, i s'expedirà als seus titulars la llicència per prestar el servei corresponent (ràdio o televisió, segons escaigui).

En aquest moment, el CAC es troba en fase de redacció dels plecs de condicions que han de regir el concurs públic per a l'atorgament de les freqüències d'FM disponibles i/o vacants, en l'àmbit de Catalunya. Per tant, el peticionari podrà presentar ofertes per a les freqüències que consideri convenients o adequades al seu interès.

Pel que fa a la convocatòria de concurs públic per a l'adjudicació de canals de TDT-L, determinades previsions normatives dificulten, en aquests moments, iniciar el procediment d'atorgament de llicències.

¹ El canal múltiple de televisió digital terrestre, de multifreqüència i cobertura territorial a Catalunya va adjudicar-se, en la seva totalitat, pel Govern de la Generalitat de Catalunya en data 1 d'agost de 2003, a la Societat Emissions Digitals de Catalunya, SAU.

² Les freqüències d'FM i/o canals de TDT-L han d'estar incorporats en els Plans tècnics nacionals corresponents i ésser qualificats com a disponibles o vacants.

b) Règim de comunicació prèvia

Els serveis de comunicació audiovisual mitjançant tecnologies altres que l'espectre radioelèctric (per exemple, l'emissió d'un canal de ràdio o televisió per internet, com a tecnologia emprada per a la difusió del servei) els regulen els articles 60 a 64 de la LCA, que estableixen els requisits per prestar el servei, i es desenvolupen mitjançant la Instrucció general sobre les condicions i el procediment de la comunicació prèvia per a la prestació de serveis de comunicació audiovisual mitjançant tecnologies altres que l'espectre radioelèctric.³

La llei i la Instrucció preveuen un règim molt senzill per a la seva prestació, essent suficient la presentació al CAC d'una declaració formal, d'acord amb el formulari aprovat pel Ple i que es troba disponible al web del CAC, que inclou les dades més significatives relacionades amb la prestació del servei que es vol oferir.

Amb independència d'altres formes o sistemes per fer efectiva la gestió d'un servei de ràdio i de televisió per un col·lectiu de persones amb discapacitat, i sens perjudici de situar, molt probablement, la voluntat que manifesta el peticionari en l'àmbit dels serveis de comunicació audiovisual sense ànim de lucre –que desenvolupa la consideració següent–, l'emissió mitjançant internet (o si s'escau, qualsevol tecnologia altra que l'espectre radioelèctric) pot resultar una iniciativa viable perquè aquest col·lectiu impulsi i gestioni l'exercici de l'activitat de comunicació audiovisual.

Tercera. Prestació de serveis de comunicació sense ànim de lucre que utilitzen l'espai radioelèctric

La LCA regula en el capítol VI els serveis de comunicació audiovisual sense ànim de lucre. Concretament, l'article 70 de la LCA preveu la reserva d'espai públic de comunicació per a la prestació d'aquests serveis de comunicació audiovisual per part d'entitats privades sense ànim de lucre, i assenyala que formen part de les activitats sense ànim de lucre els serveis de comunicació comunitària que ofereixin continguts

³ Acord 65/2012, de 26 d'abril, pel qual s'aprova la Instrucció general sobre les condicions i el procediment de la comunicació prèvia per a la prestació de serveis de comunicació audiovisual mitjançant tecnologies altres que l'espectre radioelèctric.

destinats a donar resposta a les necessitats socials, culturals i de comunicació específiques de les comunitats i els grups socials a què donen cobertura.

Dins del mateix capítol VI, el precepte següent, és a dir, l'article 71, estableix que “Els poders públics competents en matèria audiovisual han de: a) Fomentar les iniciatives orientades al desenvolupament de l'activitat audiovisual sense ànim de lucre, especialment les que contribueixin a l'obtenció de les finalitats d'interès general, com ara la formació i la cultura [...]; i b) Impulsar les iniciatives orientades a la constitució d'associacions de les entitats que desenvolupin una activitat audiovisual sense ànim de lucre i que, en el seu abast territorial, sia autonòmic o local, pretenguin reforçar aquest sector amb l'establiment de mecanismes de col·laboració i d'intercanvi d'experiències”.

També, d'una manera similar, l'article 32 de la LGCA es refereix als serveis de comunicació audiovisual comunitaris sense ànim de lucre i assenyala que les entitats privades que tinguin la consideració legal d'entitats sense ànim de lucre poden prestar serveis de comunicació audiovisual comunitaris per atendre les necessitats socials, culturals i de comunicació específiques de comunitats i grups socials, així com per fomentar la participació ciutadana i la vertebració del teixit associatiu.

Sembla, doncs, evident, que l'existència d'aquest projecte de comunicació audiovisual sota l'impuls i la gestió d'un col·lectiu de persones amb una discapacitat derivada de malaltia mental, i amb la voluntat de representar i compartir els interessos i les inquietuds pròpies d'aquesta comunitat, se situaria en l'àmbit d'aquest espai públic de comunicació.

Això no obstant, la manca d'una norma específica que permeti delimitar quins mitjans de comunicació audiovisual es poden considerar comunitaris sense ànim de lucre i l'absència d'un règim jurídic que estableixi el marc jurídic per obtenir una llicència quan utilitzin l'espectre radioelèctric, impedeix en l'actualitat fer efectiu el dret a posar en marxa un servei d'aquesta naturalesa. És a dir, perquè les mesures que preveuen tant la LCA com la LGCA siguin plenament efectives, cal que s'efectuï la reserva de freqüències i/o canals per a la prestació d'aquests serveis i que es reglamentin les condicions d'accés a aquest espai de reserva.

Per donar resposta a aquesta situació, el Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya va impulsar l'any 2017 el Projecte de decret sobre els serveis de comunicació audiovisual comunitaris sense ànim de lucre a Catalunya. La proposta normativa establia les condicions i els procediments per fer possible l'accés de les entitats sense ànim de lucre a l'espai públic reservat per a la prestació d'aquests serveis, amb ús de l'espai radioelèctric o sense, així com la determinació de les mesures de foment i de participació de les persones i de les entitats interessades.

De conformitat amb el que estableix la lletra a de l'article 10 de la Llei 2/2000, de 4 de maig, en data 8 de maig de 2017, el CAC va emetre informe sobre el Projecte esmentat, que va decaure amb el finiment de la legislatura, sense que a dia d'avui consti cap projecte nou en tramitació.

Conclusions

La voluntat de crear un projecte de comunicació audiovisual, en les modalitats "[...] d'un canal de televisió digital terrestre, una ràdio pública i un portal d'informació gestionats per persones amb discapacitat derivada de malaltia mental [...]" podria implementar-se de les maneres següents:

1. La prestació de serveis de comunicació audiovisual (serveis de ràdio i televisió) per part d'entitats privades sense ànim de lucre és la modalitat o el sistema de prestació que encaixa amb la voluntat i la finalitat expressades en l'escrit de petició. I és la que, efectivament, té per objecte atendre les necessitats socials, culturals i de comunicació específiques de comunitats i grups socials, i fomentar la participació ciutadana i la vertebració del teixit associatiu. Això no obstant, com s'ha assenyalat, els serveis de comunicació audiovisual comunitaris sense ànim de lucre a Catalunya requereixen desenvolupament normatiu.

2. L'accés a l'espai de comunicació en virtut d'una llicència per a la prestació de serveis de ràdio i/o de televisió, atorgada en el marc del concurs públic corresponent. Això no obstant, cal tenir present que en aquests supòsits les cobertures dels serveis de ràdio FM i de TDT-L són d'àmbit local i supralocal, respectivament, i la seva



explotació –encara que la titularitat es pugui atorgar a entitats sense ànim de lucre– és de caràcter comercial.

3. L'emissió mitjançant internet (o si s'escau, qualsevol tecnologia altra que l'espectre radioelèctric). En el context de desenvolupament normatiu actual, és sens dubte la manera més viable de donar resposta a aquesta iniciativa. La llei subjecta la prestació d'aquests serveis de comunicació audiovisual a la presentació d'una declaració formal, una comunicació prèvia, per exercir l'activitat. Els requisits i les característiques d'aquesta declaració es detallen en el cos d'aquest informe (consideració segona).

Barcelona, 10 d'abril de 2019